

Provincie Zuid-Holland
Ter attentie van Team Omgevingsbeleid
Per mail verstuurd aan omgevingsbeleid@pzh.nl

datum 10 december 2025
onderwerp Zienswijze gemeente Kaag en Braassem op Herziening Omgevingsbeleid 2025

Beste,

Wij hebben kennisgenomen van het voornemen tot het wijzigen van uw Omgevingsbeleid middels de Herziening 2025. Van 4 november tot en met 15 december 2025 vond de zienswijzenperiode plaats.

Via deze weg willen wij onze zienswijze kenbaar maken. Wij danken u voor de mogelijkheid daartoe en kijken met belangstelling uit naar de vaststelling van het herziene beleid.

Met vriendelijke groet,

E
n
C
■

Inleiding

Het Omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland wordt regelmatig herzien om het actueel en toepasbaar te houden. Middels de nu lopende Herziening 2025 wordt een vrij omvangrijke beleidswijziging voorzien, met impact op alle gemeenten en andere medeoverheden die het aangaat. Zuid-Holland staat voor ingrijpende maatschappelijke veranderingen op het gebied van klimaatverandering, geopolitieke verschuivingen, demografische trends en nieuwe technologie. Deze maatschappelijke opgaven hebben invloed op hoe wij onze leefomgeving inrichten, voor de huidige maar ook voor de toekomstige generaties. De provincie heeft daarom een aantal prioritaire opgaven geformuleerd, waarmee wordt beoogd een oplossingsrichting te bieden. Vanuit deze opgaven zijn doelstellingen verder uitgedacht, omschreven in de Omgevingsvisie en nader uitgewerkt in het Omgevingsprogramma. Waar nodig is een en ander juridisch verankerd in de Omgevingsverordening. Het geheel is bekend onder de overkoepelende term Herziening 2025.

Vanaf 4 november tot en met 15 december heeft de Herziening 2025 ter inzage gelegen. Deze zienswijzenronde vormt een vervolg op de internetconsultatie, die in maart 2025 heeft plaatsgevonden. De gemeente Kaag en Braassem heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot inbreng n.a.v. deze internetconsultatie. Daarop volgend maken wij via deze weg gebruik van de gelegenheid onze zienswijze kenbaar te maken op de voorgenomen beleidswijzigingen. Onze zienswijze ziet toe op de onderwerpen Ruimte en landschap, Sturen op kwaliteit en selectieve groei, Tuinbouw, Bedrijvigheid en economie en Duurzame energieopwek.

Wij willen benadrukken dat er begrip is voor de noodzaak tot beleidsaanpassing en de regelingen zodoende aan te laten sluiten bij de huidige tijdsgeest en grote soms zelfs mondiale uitdagingen waar de samenleving voor staat. De tijden veranderen en de ruimteclaims stapelen zich op. Heldere kaders en een integrale benadering, waarbij nadrukkelijk ruimte wordt gelaten voor het leveren van lokaal maatwerk, helpen ons inziens bij de inzet op de gewenste toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling. Wij onderschrijven daarbij dat er ruimte moet zijn en blijven voor de landbouwsector, recreatie en energietransitie.

Tegelijkertijd zien wij een herziening op ons af komen waarvan wij weten dat die gelet op onze geografische ligging de gemeente in haar lokale belangen zal raken. De zorgen van Kaag en Braassem die in deze zienswijze zijn benoemd zullen veel gelijkenissen met de andere wat meer landelijke gemeenten in Zuid-Holland hebben, bijvoorbeeld over de vitaliteit van kleine kernen. Het is een utopie om te geloven dat beleidsaanpassing zodanig wordt vormgegeven dat alle betrokken gemeenten, waterschappen en hoogheemraden en andere betrokken stakeholders, samenwerkingspartners, (veiligheids)regio's en omgevingsdiensten met volle tevredenheid kijken naar het eindresultaat. Wij begrijpen daarom dat soms aanpassingen nodig zijn waar niet iedereen enthousiast van wordt. Wij blijven graag met u in gesprek om gezamenlijk te zoeken naar (on)mogelijkheden en kansen, het grijze gebied daartussen te verkennen en een passende oplossing te vinden in het kader van lokaal maatwerk. Voor onze inwoners zijn we meestal één

overheid en we zullen er naar de geest van de nieuwe Omgevingswet zo veel mogelijk in samenspraak en onderlinge afstemming met elkaar uit moeten komen. Toch willen wij middels deze zienswijze ook onze kritische noot met u delen.

Duurzame energieopwek

Zoekgebieden energie-opwek wind

De gemeente Kaag en Braassem heeft met grote zorg en nadrukkelijke kritiek kennisgenomen van de opname van primaire en secundaire zoekgebieden wind in de provinciale Omgevingsvisie. Door deze zoekgebieden expliciet te benoemen met het oog op toekomstige omzetting naar concrete locaties in de Omgevingsverordening, wordt de eerder door ons gevreesde forse ruimtelijke claim op ons grondgebied niet alleen bevestigd, maar zelfs actief gefaciliteerd. Dit baart ons ernstige zorgen. Wij zijn dan ook om meerdere, fundamentele redenen zeer kritisch over deze ontwikkeling en vinden de keuze van de provincie om de technisch best haalbare locaties uit de OER over te nemen in de Omgevingsvisie onacceptabel. Wij verzoeken de provincie dan ook om de zoekgebieden in Kaag en Braassem te verwijderen uit de Omgevingsvisie, alsook de nieuwe optie van een lijnopstelling langs de N207.

Het is volstrekt onacceptabel dat er wordt gesuggereerd dat er 21, 12 of 9 windturbines mogelijk zijn in onze gemeente. Wij blijven van mening dat in alle onderzochte alternatieven, en met name in de technisch beste haalbare locaties, een buitenproportioneel grote (ruimte) claim wordt gelegd op onze gemeente. Dit achten wij onaanvaardbaar vanwege de ingrijpende impact op zowel het landschap als onze inwoners. Met de zoekgebieden in de Omgevingsvisie wordt circa 80% van de regionale windopgave naar drie oostelijke gemeenten van regio Holland Rijnland verplaatst. Dat vindt de gemeente onrealistisch en onwenselijk.

Wij hebben eerder aangegeven, graag in overleg met u verder te kijken of en zo ja hoe we concreet uitvoering kunnen geven aan de LES. Inmiddels is het standpunt van Kaag en Braassem hierin gewijzigd. Door de onduidelijkheid die de provincie sinds de start van de herziening in maart 2025 heeft gecreëerd en naar onze mening nog steeds creëert, hebben wij al eerder dit jaar de geplande start van ons participatietraject voor een op te stellen beleidskader wind en zon tot nader order uitgesteld. Als gevolg van het in onze ogen onzorgvuldig gecommuniceerde proces van de provincie is binnen Kaag en Braassem, zoals bij u bekend, grote maatschappelijke onrust ontstaan. Mede hierdoor is het standpunt van de gemeenteraad gewijzigd, staat deze niet langer achter de in de LES opgenomen zoekgebieden voor zon- en wind en zijn die om deze reden ook niet meer opgenomen in de later deze maand vast te stellen gemeentelijke Omgevingsvisie.

In het kader van samenwerking, staat in de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma dat de provincie een ontwikkelstrategie wil om zoekgebieden voor windenergie om te zetten naar locaties in de Omgevingsverordening. De provincie heeft inmiddels via een brief gecommuniceerd hoe het vervolgproces eruit ziet. In die brief staat echter niks opgenomen over een ontwikkelstrategie. Voor de gemeente is dan ook nog steeds onduidelijk wat

de ontwikkelstrategie concreet betekent, hoe het proces eruitziet, welke planning wordt gehanteerd en onder welke voorwaarden dit plaatsvindt? De gemeente verzoekt de provincie tevens om de informatie uit de genoemde brief op te nemen in de Omgevingsvisie.

De gemeente leest in de Omgevingsvisie dat de provincie aan windlocaties werkt volgens de doelstellingen in de RES'en, en het gezamenlijke RES-doel wil behalen. In de brief van GS leest de gemeente dat de provincie het te vroeg vindt om het RES-doel te herijken. Inmiddels hebben de regiogemeenten Holland Rijnland in meerdere brieven aangegeven het gesprek te willen voeren over het herijken van het RES-bod, en ook onderbouwd waarom. Een doorvertaling van de eerder overeengekomen ambitie aangaande grootschalige duurzame opwek blijkt immers een desastreuze uitwerking te hebben op met name het kwetsbare Groene Hart. De gemeente betreurt het ten zeerste dat de provincie daar (vooralsnog) geen gehoor aan heeft willen geven en deze input niet heeft verwerkt in de herziening. Uitblijven van de gewenste herijking maakt dat er in ons geval ook onduidelijkheid is over de hoogte van ons evenredige bijdrage aan het RES-doel. De gemeente Kaag en Braassem verzoekt de provincie alsnog gehoor te geven aan de oproep van de gemeente door samen met RES-partners zo spoedig mogelijk het RES-doel te herijken, door in de Omgevingsvisie op te nemen dat het RES-doel herijkt gaan worden en dat dat gevolgen zal hebben voor het wijzigen van zoekgebieden naar locaties. Indien de provincie van mening is dat de herijking van het RES-bod onderdeel is van de ontwikkelstrategie die de provincie voor ogen heeft, verzoekt de gemeente de provincie dat concreet te maken in de Omgevingsvisie.

Voor wat betreft de OER en de technisch best haalbare locaties, heeft de gemeente ook een aantal zorgen en opmerkingen. Bij het alternatief landschap wordt een afstand van 5 km tussen windopstellingen als criterium gehanteerd. Ondanks dat er geen afstand van 5 kilometer tussen de twee zoekgebieden in Kaag en Braassem is, zijn allebei de zoekgebieden wel opgenomen als primaire zoekgebieden voor verdere uitwerking. Op basis van de uitkomsten van de participatie en de PlanMER RES Holland Rijnland staat in de LES opgenomen dat we met de verdere verkenning naar de mogelijkheden willen starten bij het zuidelijke gebied rondom N207. Door allebei de zoekgebieden als primaire zoekgebieden op te nemen, laat de provincie de mogelijkheid van één groot windpark open. Naast de twee technisch best haalbare locaties die nu als primaire zoekgebieden zijn opgenomen, is bovendien een derde optie toegevoegd in de Omgevingsvisie: een lijnopstelling langs de N207. Dat verbaast de gemeente, omdat er in de OER uitsluitend clusteropstellingen zijn opgenomen als technisch best haalbare locaties in de gemeente. De gemeente is door de provincie niet eerder geïnformeerd over deze optie en daarmee dus onaangenaam verrast. De onderbouwing waarom deze optie ineens staat opgenomen en om hoeveel windturbines het mogelijk gaat, ontbreekt. Wij verzoeken u om duidelijk te maken waarop deze keuze nu is gebaseerd, hoe een dergelijke opstelling eruit zou zien en om hoeveel turbines het gaat.

In de Omgevingseffectrapportage (OER) zijn de in de LES genoemde zoekgebieden nog steeds niet correct verwerkt. Daarnaast staat er op de kaart met zoekgebieden ook locatie AL.08 HR opgenomen. Dit zoekgebied staat niet opgenomen in de LES. Sterker nog, er staat expliciet in de LES vermeld dat er op deze locatie geen grootschalige zon- en windenergie opgewekt zal worden. De gemeente verzoekt de provincie dit te corrigeren in de OER. Daarnaast

is de gemeente van mening dat de grootte van de zoekgebieden en de genoemde aantallen haaks staan op het beleid van de provincie ter behoud van het open landschap in het Groene Hart. Termen als “flinke concentraties” en “leegte” zijn niet gedefinieerd in de OER, terwijl het hier gaat om waardevol open landschap waar flinke concentraties onwenselijk zijn. Wij verzoeken u dit alsnog te corrigeren en anders te onderbouwen.

De zoekgebieden in de gemeente vallen onder een bouwbeperking luchtvaart, waardoor er nog getoetst zal moeten worden of er windturbines van 240 meter (referentiewindturbine) geplaatst mogen worden. Dat betekent dat er mogelijk alleen kleinere windturbines dan de referentiewindturbine mogelijk zijn. Voor kleinere windturbines zijn de verschillende omgevingseffecten zoals geluidhinder en verstoring van aanwezige ecologische waarde niet onderzocht. Om die reden verzoekt de gemeente de provincie om in de Omgevingsvisie op te nemen dat deze omgevingseffecten nog separaat moeten worden onderzocht.

De provincie hanteert afstandscontouren van 600 en 1000 meter in de OER. In onze Lokale Energiestrategie een minimale afstand van minimaal 640 meter tot woningen is opgenomen. Tevens is daarbij gesteld dat bij een eventuele plaatsing de afstand tot woningen zo maximaal mogelijk zou moeten zijn. Wij zijn van oordeel dat dit laatste uitgangspunt ook onderdeel zou moeten zijn van het provinciaal omgevingsbeleid. De gemeente vindt het verder onbegrijpelijk dat er in de OER gebieden als kansrijk of kansrijk te maken zijn aangemerkt waar reeds woningen staan of woonvergunningen zijn verleend. Het betreft o.a. de beoordelingen geluid cumulatief, ontwikkellocaties wonen en werken, en de technisch best haalbare locaties. Dat is volgens de gemeente praktisch onhoudbaar. Deze gebieden zijn naar onze mening niet kansrijk of kansrijk te maken en de gemeente verzoekt de provincie de OER daarop aan te passen. Indien de provincie daar geen gehoor aan wil geven, verwachten wij dat u toelicht waarom deze gebieden door u dan alsnog als kansrijk zijn beoordeeld en hoe u om zult gaan met de eigenaren van deze percelen.

Gezien de door u veroorzaakte onduidelijkheid en ontstane onrust verwachten wij intensievere communicatie van de provincie ten aanzien van de keuzes van de provincie en het vervolgproces. Zowel richting de gemeente, als richting inwoners.

Tot slot waarderen we dat de provincie de voor- en nadelen van een maximale geluidsnorm voor absoluut geluid op de gevel onderzoekt. Wij vragen u nadrukkelijk de zorgen van inwoners en gemeenten daarbij serieus te betrekken. De gemeente waardeert ook dat de provincie aan de slag gaat met een apart beleidskader Participatie en Lokaal Eigendom.

Conclusie: de gemeente Kaag en Braassem verzoekt de provincie om:

- De zoekgebieden in Kaag en Braassem te verwijderen uit de Omgevingsvisie, alsook de nieuwe optie van een lijnopstelling langs de N207.

- Indien de provincie van mening blijft dat de lijnopstelling alsnog moet worden opgenomen in de Omgevingsvisie, dan verzoekt de gemeente de provincie in de Omgevingsvisie te verduidelijken waarop deze keuze is gebaseerd, hoe een dergelijke opstelling eruit zou zien en om hoeveel turbines het gaat.
- Het proces, voorwaarden en de planning van een ontwikkelstrategie concreet uit te werken en helder te communiceren, alsook de informatie uit de meest recente brief van de provincie te verwerken in de Omgevingsvisie.
- Alsnog gehoor te geven aan de oproep van de gemeente om het RES-bod te herijken, door dat zo spoedig mogelijk met RES-partners te doen en door in de Omgevingsvisie op te nemen dat de RES-doelen herijkt gaan worden en dat dat gevolgen zal hebben voor het omzetten van zoekgebieden naar locaties in de Omgevingsverordening.
- Indien de provincie van mening is dat de herijking van het RES-bod onderdeel is van de ontwikkelstrategie die de provincie voor ogen heeft, verzoekt de gemeente de provincie dat concreet te maken in de Omgevingsvisie.
- In de Omgevingsvisie op te nemen dat de omgevingseffecten van windturbines kleiner dan 240 meter tiphoogte nog moeten worden onderzocht.
- De fouten en onduidelijkheden in de OER te corrigeren;
 - de zoekgebieden uit de LES correct te verwerken;
 - zoekgebied AL.08 HR te verwijderen uit de OER, omdat er al in de LES specifiek staat aangegeven dat er geen energie-opwek mag plaatsvinden;
 - de locaties waar woningen staan of woonvergunningen zijn verleend niet als kansrijk of kansrijk te maken te beoordelen. Indien de provincie daar geen gehoor aan wil geven, verwachten wij dat u toelicht hoe deze gebieden dan alsnog als kansrijk of als kansrijk te maken zijn beoordeeld en hoe u om zult gaan met de eigenaren van deze percelen;
 - bij de eventuele plaatsing van windturbines de in de omgevingsvisie genoemde afstanden tot woningen te beschouwen als minimale normen en in te zetten op een zo groot mogelijke afstand tot woningen.
- Intensievere communicatie van de provincie over de inhoudelijke keuzes en het proces tot en met de zomer.

Middelgrote en kleine windturbines

De provincie heeft in het Omgevingsprogramma opgenomen dat kleine windturbines met een as-hoogte tot 15 meter overal mogen worden geplaatst en dat middelgrote windturbines, tot 45 meter hoog, binnen bestaande stads- en dorpsgebieden geplaatst mogen worden. Bij beide punten wordt aangegeven dat die beoordeling aan de gemeenten is, maar de gemeente is van mening dat de standpunten van de provincie t.a.v. kleine en middelgrote windturbines storend is. De gemeente verzoekt de provincie dit aan te passen en spreekt de wens uit om alle windturbines tot 25 meter alleen op (voormalige) agrarische percelen toe te laten en zich daarover uit te spreken.

Bescherming windlocaties

De provincie stelt dat plaatsingspotentieel voor windenergie moet worden behouden en versterkt en dat om die reden in en rondom windlocaties in de omgevingsverordening zonder instemming van provincie geen ontwikkelingen mag plaatsvinden, die belemmerend kunnen zijn. Bescherming geldt alleen voor windturbinegevoelige objecten, volgens definitie windturbinegevoelige objecten van het Rijk. De gemeente begrijpt de keuze van de provincie om dit vast te leggen, maar is van mening dat dit belemmerend kan werken voor andere transities en ruimtelijke opgaven. Het is de gemeente onduidelijk hoe deze opgaven zich tot elkaar verhouden. De gemeente verzoekt de provincie dan ook om de bescherming van windlocaties te combineren met het mogelijk maken van andere ruimtelijke ontwikkelingen binnen een gemeente, zoals nieuwe woningbouwlocaties of de (uitbreiding van) bedrijventerreinen

Zon

De gemeente waardeert dat de provincie de realisatie en het gebruik van zonne-energie actief stimuleert. Wel heeft de gemeente haar twijfels bij de terughoudende benadering van de provincie t.a.v. zonnevelden in de open ruimte. De gemeente is namelijk van mening dat het beleid t.a.v. energieopwekking in balans moet zijn tussen wind en zon. Het in de LES opgenomen voorkeursscenario omvatte daarom naast opwek via windenergie ook opwek via zonne-energie. Een goede balans tussen wind en zon is belangrijk om het landschap als geheel zoveel mogelijk onbelast te laten.

Daarnaast is uit analyses gebleken dat er onvoldoende dak beschikbaar is om onze doelstellingen wat betreft zon volledig te behalen. De gemeente wil daarom onderzoeken op welke locaties naast zon op dak, zon nog meer toegepast kan worden. Dit zorgt ervoor dat er geen vertraging opgelopen hoeft te worden, door eerst te wachten totdat alle daken benut zijn.

3.1.2. Eerlijke energietransitie

De provincie licht toe wat er in de beleidsfase en projectfase van participatie rond duurzame energie wordt gedaan. De gemeente waardeert dat de provincie aan de slag gaat met participatie en dit concreet maakt en een apart beleidskader Participatie en Lokaal Eigendom zal opstellen. De gemeente vindt het ook positief dat de provincie minimaal 50% lokaal eigendom als uitgangspunt wil gaan hanteren.

3.1.3. Warmtetransitie in de gebouwde omgeving en glastuinbouw

De provincie richt zich op een toekomstbestendig energiesysteem, waarin de warmtetransitie een belangrijke rol speelt. De provincie heeft een rol om de nationale en lokale opgaven te verbinden, ontwikkelingen te ondersteunen en te stimuleren. De gemeente waardeert dat de provincie haar verbindende rol tussen nationale en lokale opgaven serieus neemt, en zich inzet om ontwikkelingen te ondersteunen en te stimuleren.

Toch mist de gemeente een belangrijke nuance in de benadering van warmtesystemen. Er wordt onvoldoende aandacht besteed aan gemeenten die niet kunnen worden aangesloten op een regionaal warmtenet, maar die wél de opgave hebben om de warmtetransitie te realiseren. De gemeente verzoekt de provincie dan ook nadrukkelijk om deze situatie expliciet mee te nemen in het afwegingskader Warmtekeuze.

3.1.5 Duurzaam Energiesysteem

De gemeente Kaag en Braassem erkent dat het energiesysteem verandert, zowel bovengronds als ondergronds. Capaciteit op het net is dé kritische randvoorwaarde voor succes van de energietransitie. Gebruik van opslag en cable-pooling zou de voorkeur moeten hebben indien capaciteit schaars is.

De gemeente leest dat de Provincie zoekgebieden voor aanvullend benodigde energie-infrastructuurprojecten in kaart wil brengen. De gemeente erkent dat er meer energie-infrastructuur nodig is, maar gelet op onze recente negatieve ervaringen met het proces t.a.v. de herziening plaatsingsvisie, benadrukt de gemeente Kaag en Braassem het belang van het in een zo vroeg mogelijk stadium betrekken van de gemeenten en inwoners bij dit traject. De gemeente ziet graag een heldere schets van dit proces en de daarbij behorende criteria.

De provincie stelt het belangrijk te vinden een beeld te vormen van hoeveel en op welke plaatsen in het elektriciteitsnetwerk Elektriciteitsopslagsystemen (EOS) nodig en/of wenselijk zijn. De gemeente onderschrijft dat het geschikt maken van het energienet voor een toekomstbestendig en optimaal energiesysteem, doormiddel van flexibiliteits- en opslagtechnieken, belangrijk is om de energietransitie te kunnen faciliteren. Wanneer een EOS wordt vergund wil de provincie zorgvuldig omgegaan met de ruimtelijke inpassing hiervan. Ook in Kaag en Braassem willen we in de ruimtelijke ontwikkelingen rekening houden met de ruimteclaims die opslag in de toekomst kan veroorzaken. De gemeente wordt hier dan ook graag bij betrokken.

3.1.6 Kernenergie

De provincie wil de potentie van kernenergie in de energiemix binnen de provincie verder onderzoeken en verkennen. Daarbij wordt alleen gekeken naar kleine kerncentrales (SMR's). De gemeente ziet het belang van gedegen onderzoek naar een energiemix van de toekomst. De gemeente zal deze ontwikkeling en die van andere technologische ontwikkelingen, blijven volgen en haar doelstellingen en plannen voor 2050 hierop aanpassen.

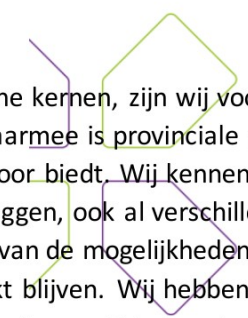
Ruimte en landschap

De provincie wil de schaarse ruimte in de stedelijke en landelijke gebieden optimaal beschermen en benutten voor de verschillende opgaven in de fysieke leefomgeving. Hiertoe wordt beleidskeuze 6.2, dat toeziet op Ruimte en landschap, inhoudelijk gewijzigd. Onder deze beleidskeuze zijn er twee onderwerpen waar de provincie actief op stuurt:

1. De provincie gaat het onbebouwd gebied beschermen en optimaal benutten voor landbouw, natuur, recreatie, energie- en (drink)wateropgaven;
2. De provincie gaat sturen op kwaliteit en selectieve groei, gericht op een toekomstbestendige ontwikkeling en het vergroten van de brede welvaart in steden en dorpen.

In dit deel van de zienswijze wordt vooral ingegaan op de ruimtelijke ontwikkelingen in het landschap en de zorgen die wij hebben als gevolg van de nieuw geïntroduceerde beschermingscategorie 'Onbebouwde Ruimte'. Het sturen op kwaliteit en selectieve groei, wordt hierna afzonderlijk behandeld.

Algemeen

Als plattelandsgemeente met kleine kernen, zijn wij voor ruimtelijke ontwikkelingen in grote mate afhankelijk van de beschikbare ruimte net buiten deze kernen en het landelijk gebied. Daarmee is provinciale medewerking op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen noodzakelijk, waar de provinciale Omgevingsverordening de basis voor biedt. Wij kennen de werkwijze en indeling binnen de provincie inmiddels goed en denken daarom goed begrip te hebben van de regelingen die er liggen, ook al verschillen wij als gemeente soms van inzicht met u als provincie. Aangezien we gelet op het voorgaande dus in grote mate afhankelijk zijn van de mogelijkheden die worden geboden in de omgevingsverordening, helpt het ons in de dagelijkse praktijk als deze regelingen in omvang beperkt blijven. Wij hebben als landelijke gemeente te maken met veel verschillende beschermingscategorieën, gebiedstypen en bijbehorende regelingen. Drie beschermingscategorieën, met binnen elke meerdere gebiedstypen, waaraan met deze herziening nog weer categorieën en gebiedstypen worden toegevoegd. Dan gelden nog diverse meer algemene regelingen, die binnen bepaalde gebiedstypen weer worden uitgesloten. Wanneer we de regels binnen elk gebiedstype afzonderlijk bekijken, lijkt er nog wel ontwikkelruimte beschikbaar. Echter, wanneer de diverse lagen over elkaar heen worden gelegd komen we met elkaar tot de conclusie dat onze gemeente op slot gaat.

Beschermingsgebied 'Onbebouwde Ruimte'

Wij kijken met enige scepsis naar het nieuwe beschermingsgebied 'Onbebouwde ruimte'. Met deze aanduiding wordt de onbebouwde ruimte beschermd tegen stedelijke ontwikkelingen en wordt gepoogd voldoende ruimte te laten voor het opvangen van de prioritaire opgaven.

Daarin lijkt deels sprake te zijn van voortzetting van de huidige (on)mogelijkheden en de verdere verankering van hetgeen reeds gereguleerd was (denk aan 'straatje erbij'). Toch constateren wij een verdere inperking van de mogelijkheden ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen die onder de noemer 'aanpassen' en 'transformeren' vallen, hetgeen momenteel nog wel mogelijk is binnen gebieden die respectievelijk zijn aangewezen als beschermingscategorie 2 (aanpassen) en 3 (aanpassen en transformeren). Ter illustratie, nu krijgt het gehele buitengebied een vergelijkbare bescherming als de culturele kroonjuwelen en Natura 2000-gebieden. Dit vinden wij een te vergaande inperking ten opzichte van hetgeen nu onder voorwaarden nog kan worden toegestaan. Wij pleiten voor behoud van de drie typen ruimtelijke ontwikkelingen. Waarbij we ons wel voor kunnen stellen dat transformaties enkel nog langs de randen van de kernen worden toegestaan en aanpassingen aan nadere voorwaarden onderhevig wordt, zodat daarmee ook door welwillende (potentiële) grondeigenaren op enigerlei wijze een bijdrage kan worden geleverd aan datgene waar de provincie voor staat: de prioritaire opgaven.

Bovendien is er twijfel over hoe dit in de praktijk uit zal werken. Het uitsluiten van ontwikkelingen heeft niet per definitie tot gevolg dat de prioritaire opgaven worden opgevangen. Wordt van de maatschappij verwacht dat men met initiatieven komt die passen binnen die prioritaire opgaven? Of is deze nieuwe categorie opgenomen in de wetenschap dat overheden of andere verantwoordelijke ketenpartners of stakeholders deze ruimte gaan inzetten? Als dat laatste het geval is, kan er dan niet gekozen worden voor het 'op slot zetten' van specifieke gebieden waar helemaal niks kan. Met in ruil daarvoor ruimere mogelijkheden daar buiten, vooral langs de randen en in/bij linten.

Een andere vraag die opkomt is in hoeverre ruimte kan worden geboden aan stedelijke functies in de onbebouwde ruimte als een initiatiefnemer zich daarnaast óók inspent voor een combinatie met de prioritaire opgaven. Zo is niet ondenkbaar dat in een ruimtelijke ontwikkeling naast de stedelijke functie voor wonen of werken óók ruimte wordt geboden aan de opgaven 2 tot en met 4. Dat een combinatie met opgave 1 niet voor de hand ligt, is wat ons betreft wel evident. Zo denken wij bijvoorbeeld aan het initiatief 'Rond de Koppoel', voor ons op diverse fronten een zeer wenselijk initiatief en een initiatief. Daarnaast is de initiatiefnemer bereidwillig en vindingrijk. Zij kunnen in potentie een mooie bijdrage leveren aan het realiseren van de prioritaire opgaven.

In algemene zin pleiten wij daarom voor het laten vervallen van de vele beschermingscategorieën met bijbehorende gebiedstypen en in plaats daarvan concrete locaties in de onbebouwde ruimte aan te wijzen waarbinnen de prioritaire opgaven moeten worden opgelost. In dat verband zijn wij overigens ook zeer benieuwd naar de interprovinciale samenwerking op het gebied van de prioritaire opgaven in het landelijk gebied en in hoeverre is of wordt onderzocht of 'uitruil' van opgaven of een andere vormen van samenwerking mogelijk is. De opgaven gelden voor een belangrijk deel voor Nederland breed en niet enkel in Zuid-Holland. Dat Zuid-Holland nu tegen de grenzen van de maakbaarheid aanloopt, hoeft toch niet enkel opgelost te worden

door de inwoners en ondernemers binnen onze provincie? Vergelijkbaar met de ruimte die wordt gevonden in het kader van de energietransitie en de samenwerkingen die daarover zijn aangegaan, is het net zo evident dat ook voor het oplossen van de prioritaire opgaven in redelijkheid gekeken wordt wat binnen elke provincie of regio past. Voor zover daar wel al stappen in zijn gemaakt zien we dit graag terug in de afwegingen die leiden – of hebben geleid – tot de beleidskeuzen die hieraan raken. Zo ontstaat meer begrip voor de totale opgave waar we in Nederland voor staan en kunnen wij als gemeente, waar een zekere baliefunctie van uitgaat voor de burger en ondernemer in het contact met de overheid, beter uitleggen waarom bepaalde keuzes wel of juist niet worden gemaakt.

Zonder in te boeten op ons standpunt zoals hierboven geschetst, hebben wij nog enkele verzoeken ten aanzien van de verschillende beschermingscategorieën en begrenzingen die daarin worden aangehouden.

Belangrijk en Kansrijk Weidevogelgebied

Wij willen nadrukkelijk aandacht vragen voor de weidevogelgebieden. Wij hechten waarde aan het behoud van weidevogels en de open gebieden die hen aantrekken. Met de Herziening 2025 wordt echter naast een aanpassing van de categorie 'Belangrijk weidevogelgebied' ook het nieuw geïntroduceerde 'Kansrijk weidevogelgebied' verankerd en uiten daarover onze zorgen. Want deze aanvullende beschermingscategorie komt bovenop de al geldende categorieën én het nieuw geïntroduceerde beschermingsgebied 'Onbebouwde ruimte'.

Door de jaren heen hebben wij diverse ontwikkelingen op de stapel gehad die binnen het weidevogelgebied werden beoogd. Meer dan eens zijn deze 'afgeschoten' vanwege de ligging in het belangrijk weidevogelgebied. Dit terwijl ook voor diverse locaties onderzoeken bekend zijn waaruit blijkt dat de betreffende locatie helemaal niet als zodanig wordt gebruikt en in gevallen zelfs niet geschikt (te maken) is voor weidevogels, gelet op de biotoopkenmerken die zij nodig hebben. Een sprekend voorbeeld hiervan is de negatieve grondhouding ten aanzien van de door ons gewenste uitruil van Veenderveld II voor Bedrijvenpark A4. En Andersom geldt dat binnen Veenderveld II wél weidevogels gesignaleerd zijn. Ook zijn gevallen bekend waarbij een initiatief niet per definitie onverenigbaar hoeft te zijn met weidevogels of hun leefgebied. Denk bijvoorbeeld aan de casus 'Fietspont Kaag'.

Op zichzelf zijn wij daarom blij om te zien dat het totaal areaal aan belangrijk weidevogelgebied wordt verkleind. Dat er ook gebieden als 'kansrijk' worden aangewezen kunnen wij ook begrijpen en het impliceert in elk geval enige ruimte in de beoordeling of al dan niet sprake is van beperkingen voor weidevogels als gevolg van een ontwikkeling. Echter, het totaal van de twee categorieën tezamen leidt niet tot ruimere mogelijkheden binnen onze gemeente, maar zorgt er per saldo voor dat nagenoeg het gehele buitengebied van Kaag en Braassem onder enig weidevogelgebied valt.

Onze ervaring leert dat samenwerking met boeren, gericht op aantallen en kwaliteit, aanzienlijk effectiever is dan het enkel aanwijzen van gebieden op de kaart. Daar komt bij dat boeren nu geprikkeld worden maatregelen te treffen en investeringen te doen om de weidevogel terug op het land te krijgen, terwijl op voorhand duidelijk is dat die grondeigenaar/boer niet voor zijn inspanningen wordt beloond maar juist een verdere inperking van de mogelijkheden op het perceel tegemoet kan zien.

Wij verzoeken u dan ook dringend om kritisch te kijken welke gebieden nu daadwerkelijk potentie hebben om als weidevogelgebied aan te merken en daar zo nodig gericht de investeringen op te doen. En verder terughoudend te zijn met nieuwe beschermingscategorieën, daar wij onze twijfels hebben over effectiviteit en doelmatigheid van deze regeling(en). In bredere zin vragen wij om ruimte voor maatwerk, met als doel een evenwichtige toedeling van functies over locaties – ook binnen Kaag en Braassem.

Aanpassing contour beschermingscategorie 3, Buitengebied / BSD-contour

De dierenweide ten oosten van het Vlietpark in Hoogmade heeft de bestemming Recreatie met de nadere aanduiding 'kinderboerderij'. In een eerder stadium is ambtelijk door de provincie al eens aangegeven dat er vanuit de definitie wel aanknopingspunten zijn om tot een sluitende BSD-beoordeling te kunnen komen; zeker als je een kinderboerderij tot het bestaand stedelijk gebied zou mogen rekenen (zie verzameluitspraak Raad van State). Op dit moment wordt hier een ontwikkeling bestaande uit 100% betaalbare woningen voorzien. Ons verzoek is dan ook om de arcering van beschermingscategorie 3 Buitengebied hier te verwijderen en zodoende een deel van het perceel WBG00A2180 tot het bestaand stads- en dorpsgebied te rekenen.

Meer in het algemeen willen we u (blijven) vragen de kaart met daarop de contour van het buitengebied in lijn te brengen met of af te stemmen op de visiekaart die wij in onze Omgevingsvisie hebben opgenomen. Hierop hebben we de 'BSD-contour' vanuit het provinciale beleid opgenomen. Daarnaast is met een lichtere arcering weergegeven welke gebieden naar ons inzicht ook onderdeel zouden moeten uitmaken van de BSD-contour, omdat deze passen binnen de definitie van bestaand stedelijk gebied. Ons verzoek is dan ook om deze gebieden te verwijderen van de kaart met 'beschermingscategorie 3 buitengebied'. Dit vergemakkelijkt de zoektocht naar locaties waarbinnen de inbreidingen plaats moeten vinden en helpt onze initiatiefnemers bij het verwezenlijken van hun plannen. Juist door de initiatieven aan de randen of in de linten mogelijk te maken kan een bijdrage worden geleverd aan het voorkomen van extra ruimtebeslag op de onbebouwde ruimte. Zodoende kan deze aanpassing, die in onze beleving alleen administratief van aard is, een bescheiden oplossingsrichting bieden voor de waarborg daartoe.

Overig: Contouren aanpassen rondom Oud Ade (zuidrand) en Rijpwetering (noordrand)

Voor een groot deel van de kern Oud Ade is 'beschermingscategorie 1 kroonjuweel Kagerplassen en omgeving' opgenomen. Wij verzoeken u nogmaals deze beschermingscategorie van de bestaande woonbebouwing te verwijderen, aangezien dit rijwoningen uit de jaren '60, '70 en '80 betreft en dit naar onze mening niets te maken heeft met het kroonjuweel.

Daarnaast zouden we ook graag zien dat voor de zuidrand van Oud Ade de beschermingscategorieën 1, 2 en 3 komen te vervallen, zodat er op deze locatie meer ruimte ontstaat voor een 'straatje erbij'. Hetzelfde geldt voor de locatie Buitenweg in Rijpwetering (woningbouwontwikkeling Straathof), met dien verstande dat het daar gaat om beschermingscategorieën 2 en 3. Wij zijn ons ervan bewust dat voor deze locatie momenteel een beroepsprocedure aanhangig is, omdat hier een verschil van inzicht over bestaat. Desondanks wordt er belang aan gehecht de locatie mee te nemen in deze zienswijze, omdat de kernen Oud Ade en Rijpwetering volledig op slot zitten doordat zij ingeklemd zijn door beschermingscategorieën. Voorzieningen binnen deze kernen blijven op die manier onder druk staan. In onze ogen zouden deze kernen prima in aanmerking komen voor 'een straatje erbij' en voldoen zij aan alle voorwaarden, met uitzondering van de beschermingscategorieën 1 en 2. Denk bijvoorbeeld aan het initiatief 'Rond de Koppoel', voor ons op diverse fronten een zeer wenselijk initiatief en een initiatief dat in potentie een grote bijdrage zou kunnen leveren aan het realiseren van de prioritaire opgaven. Wij vragen u geen grootschalige woningbouwplannen mogelijk te maken, het gaat hier om enkele tientallen woningen om de leefbaarheid van deze kernen te waarborgen.

Sturen op kwaliteit en selectieve groei

Vanuit de herziening op de regels met betrekking tot de onbebouwde ruimte gaan we in één vloeiende overgang naar het volgende voornemen, namelijk het sturen op kwaliteit en selectieve groei. Als tegenhanger van de bescherming van de onbebouwde ruimte, worden we namelijk gevraagd te zoeken naar mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik, functiemenging en binnenstedelijke verdichting. Hiertoe wordt onder meer het 'Afwegingskader ruimtelijke ontwikkelingen' geïntroduceerd. Een belangrijke wijziging ten opzichte van de huidige praktijk is dat niet langer gefaciliteerd wordt op basis van prognoses en ramingen. Er moet meer oog zijn voor de kwaliteit, waarbij onder meer ingezet wordt op brede welvaart.

Kwaliteit voor kwantiteit

Wij willen allereerst benadrukken dat de gemeente de grondhouding van de provincie op dit onderwerp begrijpt en ook onderschrijft. Niet voor niets, wordt bij woningbouwontwikkelingen dan ook al geruime tijd rekening gehouden met de kwalitatieve behoefte. Waar wij als gemeente van mening zijn dat de kwalitatieve behoefte meer kan omvatten dan enkel het te realiseren segment, benadrukken wij desondanks dat er wel degelijk oog is voor de kwaliteit van de leefomgeving en dat op dit onderwerp ook concrete afspraken zijn vastgelegd in regionaal verband. Wij vragen u daar rekening mee te blijven houden.

Met het oog op sturen op kwaliteit in plaats van op cijfers, vragen wij ons af hoe het bovenstaande zich verhoudt tot de ondergrens die wordt voorgesteld voor ontwikkelingen waarbinnen wordt voorzien in woningen. De ondergrens is gesteld op 33 woningen per hectare. Het lijkt er in de eerste plaats op dat nu ook verdere provinciale inmenging plaats gaat vinden voor stedelijke ontwikkelingen die zich binnen BSD manifesteren. Dit vinden wij een ongewenste ontwikkeling en wij vragen u om terughoudend om te gaan met sturen op gebieden waar wij als gemeente primair aan zet zijn. Het stellen van een ondergrens in aantallen voor zover het binnenstedelijke ontwikkelingen betreft, voert ons inziens echt te ver. Het principe van de Omgevingswet is immers centraal wat moet, decentraal wat kan. Wij vragen u deze bevoegdheidsverdeling te respecteren en ons niet te beperken in wat wij denken nodig te hebben om in de lokale behoefte te kunnen voorzien.

Brede welvaart

De provincie verwijst in de Herziening 2025 expliciet naar brede welvaart als kompas, waarmee ruimte voor ontwikkeling gekoppeld wordt aan duurzaamheid en leefomgevingskwaliteit, zowel economisch, als ecologisch en sociaal. Hoewel het begrip 'brede welvaart' voor meerdere uitleg vatbaar is en wellicht anders wordt geïnterpreteerd al naar gelang de gemeente of gemeenschap waar het om gaat, is brede welvaart in algemene zin een goed uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Op dit moment lijkt dit – met uitzondering van de regels ten aanzien van prioritaire opgaven in het landelijk gebied – nog niet als zodanig te zijn verankerd in de omgevingsverordening. Uit de motivering van de beleidswijziging blijkt evenwel dat dit mogelijk in de toekomst, stapsgewijs alsnog wordt ingevoerd. Wij zijn benieuwd hoe die sturing zich zal manifesteren, maar zijn tegelijkertijd ook huiverig voor verdere regeldruk. Wij vragen u op dit onderwerp, maar ook op de andere beleidsterreinen waarvoor kaders zijn uitgedacht, goed na te denken hoe kan worden voorkomen dat gemeenten straks impliciet worden geconfronteerd met afvinklijstjes. Juist bij onderwerpen als brede welvaart, dient naar onze mening oog te zijn voor de integrale afweging en het tegen elkaar afwegen van verschillende elementen in een ontwikkeling. Ook de afwegingsruimte die een gemeente heeft, in relatie tot de karakteristieken van een dorp, stad of kern zoals hierboven ook zijn aangeduid is daarvoor relevant. Voorkomen moet worden dat een regeling waarmee wordt gestuurd op brede welvaart te ‘eng’ gelezen worden, de integrale belangenafweging zou daarin juist verder versterkt mogen worden. Bijvoorbeeld door afwegingselementen vast te stellen, die eventueel uitwisselbaar zijn en/of aangevuld kunnen worden met elementen die voor het betreffende dorp of kern specifiek van belang worden geacht door diens inwoners of het dagelijks bestuur. Werken met open normen zou in dezen een passend alternatief kunnen zijn.

Kaag en Braassem als kernengemeente

In het verlengde van het bovenstaande merken wij graag op dat wij als gemeente het doel hebben om zoveel mogelijk woningen te bouwen die bovendien passen binnen de *lokale (!)* behoefte. Deze lokale behoefte zou wellicht één van de afwegingselementen kunnen zijn die bijdraagt aan de brede welvaart. De gemeente Kaag en Braassem is een kernengemeente en dat betekent dat inwoners trots zijn op de kern waar zij wonen of vandaan komen. Iedere kern heeft een eigen identiteit met eigen karakteristieken. Deze zijn in onze Omgevingsvisie per kern benoemd en uitgewerkt in de dorpsperspectieven voor het betreffende dorp. In aanvulling daarop merken we nog op dat wij een fusiegemeente zijn van het voormalige Alkemade en Jacobswoude, óók elk met een eigen identiteit en historie. De kernen onderling zijn dus niet uitwisselbaar en zo ook is voor onze lokale bevolking een woning in Rijpwetering niet hetzelfde als een woning in Hoogmade. Evenmin is een ontwikkeling in Leimuiden hetzelfde te benaderen als een ontwikkeling in Roelofarendsveen. Wij richten onze inspanningen waar mogelijk dan ook het liefst op de behoefte van iedere kern afzonderlijk en kijken bij voorkeur niet naar ‘de gemeente’ als geheel als het gaat om de lokale behoefte, omdat wij vinden dat dit geen recht doet aan de kwaliteiten van ieder afzonderlijk dorp. Kortom en ter illustratie, ‘te veel’ woningbouwplannen in Leimuiden zouden er niet voor moeten zorgen dat er in Hoogmade niets meer gebouwd kan worden. Dit zou pleiten voor een woningbouwprogrammering per kern. Nu sturen op brede welvaart één van de nieuwe onderwerpen in het provinciaal beleid betreft, ontstaat wellicht meer ruimte om in te gaan op de lokale behoefte per kern. De affiniteit die een inwoner heeft met zijn of haar dorp of stad zou immers heel goed een belangrijk gewicht in de schaal kunnen leggen voor de beleving van de brede welvaart.

Planlijst

Wij constateren dat in de Herziening 2025 nog steeds gesproken wordt over een woningbouwprogrammering tot maximaal 130%. Dit is een onderwerp waar wij als woonregio in gezamenlijk verband opmerkingen over hebben gemaakt. Dit als gevolg van hoge planuitval en een steeds langer wordende lijst met knelpunten. Daarbij kunt u denken aan het elektriciteits- en wegennetwerk, een teruglopende biodiversiteit, grote arbeidstekorten, stijgende bouwrijzen en procedures bij de Raad van State. Juist om deze reden is overprogrammering gewenst en niet voor niets is door het Rijk met de provincies afgesproken dat actief wordt gestuurd op *ten minste* 130%. De provincie Zuid-Holland heeft tot zeker eind 2023 gestuurd op *maximaal* 130% harde plancapaciteit. Het is niet ondenkbaar dat hier de oorzaak gevonden kan worden van de mismatch tussen de benodigde harde plancapaciteit enerzijds en de daadwerkelijke harde plannen op basis van de planlijst anderzijds. Waarbij volgens onze informatie tot voor kort nog sprake is geweest van regio's die zijn blijven steken onder het landelijk gemiddelde, soms zelfs met net aan een sluitende balans van 100%. En dat, terwijl Zuid-Holland de dichtstbevolkte provincie is in Nederland.

De planlijst als zodanig geldt binnen een betreffende woonregio, maar wordt gevoed op gemeentelijk niveau. Daarbij is niet onbelangrijk dat de planlijst door iedere gemeente anders wordt gevoed, gehanteerd en geïnterpreteerd. Dat maakt inzet ervan voor toelatingsplanologie ongewenst wanneer dit als enig middel wordt ingezet om de wenselijkheid van woningbouwinitiatieven te beoordelen. Tot slot moet worden opgemerkt dat waar wij vinden dat de behoefte tussen kernen onderling niet uitwisselbaar is, dat al helemaal niet het geval is op regionaal niveau. Dat dus op basis van harde cijfers voldoende woningen beschikbaar zouden moeten zijn binnen de regio, wil nog niet zeggen dat daarmee automatisch ook voldoende woningen beschikbaar zijn per gemeente en al helemaal niet als we daar de differentiatie tussen de afzonderlijke kernen bij zouden betrekken.

Bovendien past sturing op basis van de planlijst naar onze mening niet binnen het gedachtegoed van sturen op kwaliteit en het loslaten van de besluitvorming op basis van behoefteramingen en bevolkingsprognoses. Hooguit beantwoordt het aan het doel van selectieve groei, maar ook dan geldt dat met de planlijst geen oog is voor de kwalitatieve behoefte per gemeente, laat staan per kern. Ook met het oog op het aspect brede welvaart, zou een andere benadering van de planlijst een goede bijdrage kunnen leveren aan de koerswijziging.

In nagenoeg elk initiatief waarin wij u om advies vragen krijgen wij de reactie dat er voldoende woningen beschikbaar zijn binnen de regio en dat diensgevolge geen behoefte bestaat aan de ontwikkeling die voorligt. Uiteraard bedoelt u daarmee dat de harde plancapaciteit binnen de woonregio voldoende is om in de veronderstelde behoefte te kunnen voorzien. Het moge duidelijk zijn dat een dergelijk argument in tijden van steeds verdergaande woningtekorten moeilijk uit te leggen is aan onze inwoners en initiatiefnemers.

Bedrijvigheid en economie

Herijking 3 ha kaart bedrijventerreinen

De gemeente Kaag en Braassem beschikt over een vijftal locaties die zijn vermeld op de 3-ha kaart. Daarbij gaat het om grote buitenstedelijke bouwlocaties, waarvan één specifiek toeziet op de zachte plancapaciteit voor bedrijventerreinen. Er is begrip voor de wens zorg te dragen voor een voortvarende ontwikkeling van de locaties. Anderzijds is de gemeente in grote mate afhankelijk van initiatieven vanuit de samenleving, ongeacht of dit gaat om particuliere initiatieven of de grotere ontwikkelingen die worden geïnitieerd door marktpartijen.

In het kader van de beleidsherziening zijn wij inmiddels benaderd met de vraag over de mate waarin de locaties voor Drechthoek II en Veenderveld II voldoende concreet en opportuun zijn om te kunnen blijven handhaven als 3-ha locatie in uw verordening. Voor Drechthoek II loopt momenteel de formele procedure. Voor Veenderveld II hebben wij in meerdere ambtelijke en bestuurlijke overleggen kenbaar gemaakt dat we hier tegen problematiek aanlopen voor wat betreft de (financiële) haalbaarheid. De verkavelingspatronen en bodemgesteldheid in dit gebied zijn zodanig dat initiatieven voor Veenderveld II tegen ontwerpuitslagingen aanlopen die niet eenvoudig zijn op te lossen. Ook liggen hier buisleidingen met gevaarlijke inhoud, gastransportleidingen en waterleidingen in de grond. In praktische zin is veel mogelijk, maar de kosten- en batenafweging maken de ontwikkeling van Veenderveld II een kostbare uitdaging. Voor marktpartijen en ontwikkelaars is dit tot nog toe reden om niet tot ontwikkeling over te gaan en zoals eerder aangegeven zijn wij afhankelijk van die partijen. Wij zien hierin een gezamenlijk belang, er is tenslotte grote behoefte aan extra bedrijventerreinen in Zuid-Holland.

Verzoek tot uitruil

Het vervallen van de locatie als 3-ha locatie zonder alternatief is voor ons uiterst ongewenst. We behouden graag de mogelijkheid om onze ondernemers te voorzien van een passende locatie, zij het dat daartoe mogelijk een andere locatie dan Veenderveld II moet worden gezocht. In het licht van de noodzakelijke ruimte voor bedrijventerreinen, willen wij u vragen Veenderveld II uit te ruilen voor een andere locatie binnen onze gemeente.

Specifiek verzoeken wij u ons hiervoor in de plaats de beoogde locatie voor het Bedrijvenpark A4 te gunnen. Wij zijn ons bewust van het verschil van inzicht dat wij op dit moment nog hebben op dit dossier, maar zien hier nog altijd steekhoudende argumenten die de ontwikkeling van een bedrijventerrein langs de A4 dragen. Zo hebben recente onderzoeken getoond dat de locatie geschikt noch geschikt te maken is, voor weidevogels. De geschiktheid van deze locatie zou tot nu toe één van de redenen zijn het bedrijventerrein hier niet toe te staan.

Ook blijkt dat de Veenderpolder ondanks diverse infrastructurele ingrepen, zoals de A4, HSL en N445, grotendeels gaaf en ongerept is gebleven. Juist om die reden blijkt de Veenderpolder in tegenstelling tot het Bedrijvenpark A4, wel geschikt voor weidevogels. In contrast daarmee is het gebied

rondom de beoogde locatie van Bedrijvenpark A4 al in zekere mate verstedelijkt, met bestaande bedrijvigheid en aantasting van het landschap door onder andere het 380 kV hoogspanningstracé. Onderstaande afbeelding brengt dit in beeld. Met links de locatie voor het beoogd Bedrijvenpark A4 en rechts de locatie waarbinnen Veenderveld II kan worden opgericht.

Daarbij zij ook opgemerkt dat Veenderveld II onderdeel uitmaakt van de gronden die worden betrokken bij de gebiedsvisie voor de Geestweg-Floraweg, nu onderzoek heeft aangetoond dat het gebied niet langer als duurzaam glastuinbouwgebied fungeert. Door Veenderveld II in de ontwikkeling van dat gebied te betrekken ontstaat gedegen ruimte, zowel in feitelijke als in planologische zin, om tot een passende en integrale transformatie van het gebied te kunnen komen. Ook dit zou pleiten voor een alternatieve locatie voor een bedrijventerrein.

Dat dat terrein er moet komen, staat voor ons echter buiten kijf. Wij verzoeken u daarom met klem om de locatie Veenderveld II alleen te laten vervallen, indien daar een passend alternatief voor wordt terug gebracht.

Wij verzoeken daarom ruimte te bieden voor de realisatie van een bedrijvenpark aan de westzijde van de A4. In tegenstelling tot de 29 hectare die voor Veenderveld II is gereserveerd, vraagt de ontwikkeling van Bedrijvenpark A4 om aanzienlijk minder grondbeslag. Dit betekent een efficiëntere inzet van ruimte, zonder dat er netto hectares bedrijventerrein verloren gaan. Bovendien is de locatie aan de A4 gunstiger te verkavelen, wat de ruimtelijke inrichting ten goede komt en beter aansluit bij bestaande infrastructuur en bedrijvigheid.

De steun van het lokale bedrijfsleven is er al. Ondernemers staan klaar om te investeren en bij te dragen aan een toekomstbestendig bedrijvenpark dat past bij de ambities van onze gemeente én de regio. Wat we nu nodig hebben, is een meewerkende houding van de provincie. Samen kunnen we deze kans benutten om economische groei, ruimtelijke kwaliteit en regionale samenwerking op een krachtige manier te verbinden. Wij hopen dat u ervoor open staat beschikbare gegevens te beoordelen en aan de hand daarvan opnieuw met ons in gesprek te gaan en uw standpunt te heroverwegen.

Milieugebruiksruimte op bedrijventerreinen

Op basis van de huidige verordening geldt al de verplichting om op een nieuw bedrijventerrein een zo groot mogelijke milieugebruiksruimte te waarborgen. Dit omdat bekend is dat de locaties waarop de zwaardere hinderactiviteiten kunnen landen, schaars zijn. In het kader van de ontwikkeling van Drechthoek II is in onderling overleg gezocht naar een passende regeling, die enerzijds beantwoordt aan de regel van de provincie maar tegelijkertijd ook rekening houdt met de omgeving. Vooral de aanwezigheid van gevoelige functies in de nabijheid van dit gebied langs de Oosterweg en Burgemeester Bakhuizenlaan, maakt dat hier een balans in moest worden gezocht. Zo geldt nu dat langs de bewoonde zones beperktere hinder wordt toegestaan, maar juist aan de nog onbebouwde of onbewoonde zones wel meer milieugebruiksruimte kan worden geboden.

Wel merken wij op dat in de gemeentelijke Omgevingsvisie de expliciete beleidskeuze is gemaakt vrijkomende bedrijfsbestemmingen binnen de kernen (en in het landelijk gebied), te saneren. De voornaamste reden van deze beleidskeuze is gelegen in de het bevorderen van de leefbaarheid in de kernen. De gemeente begrijpt dat bepaalde typen bedrijvigheid, goed gemengd kunnen worden met de woonfuncties in haar kernen. Tegelijkertijd is de gemeente van mening dat andere typen arbeidsintensieve bedrijvigheid op daartoe bestemde bedrijventerreinen thuishoort. Dergelijke bedrijfsactiviteiten vinden ook plaats binnen de bedrijven met lagere milieucategorieën en brengen ondanks de lage categorie in de praktijk zodanige hinder met zich mee, dat de gemeente dergelijke bedrijvigheid niet meer in de kernen toestaat en hen juist stimuleert richting de (bestaande) bedrijventerreinen te bewegen. Ook hebben wij onze vraagtekens bij de juridische houdbaarheid van de verplichting bedrijvigheid binnen onze kernen te situeren. Uiteraard heeft u regie over de bedrijventerreinen buiten BSD. Maar hoe verhoudt zich dat tot de ambities die wij hebben voor de locaties binnen BSD?

De voorgestelde beleidswijziging – waarmee niet alleen nieuwe maar ook de bestaande bedrijventerreinen aan deze beperking worden geboden - raakt daarom zodanig aan ons belang de kwaliteit en leefbaarheid binnen de kernen te behouden en te vergroten, dat wij u vragen deze maatregel niet verder

door te voeren. In aanvulling daarop vragen wij ons ook af of rekening is gehouden met situaties zoals planschade. Het blijft – ook met een uitsterfregeling – een beperking van het grondgebruik van de betrokken eigenaren.

Bij saneren past niet altijd compenseren

De provincie is voornemens (tijdelijk) planologische ruimte te reserveren voor strategische hublocaties voor de circulaire economie. U heeft daartoe een Locatie- en netwerkanalyse Circulaire Hubs laten uitvoeren naar geschikte locaties en daarbij ook naar gemeente Kaag en Braassem gekeken. Wij constateren dat zich blijkens die studie binnen onze gemeentegrenzen in principe geen voorkeurslocaties voor de vestiging van een dergelijke hub voordoen.

Wij vragen uw medewerking voor het saneren van deze bedrijfsbestemming. Er is begrip voor de noodzaak tot locaties waarbinnen zware hinderactiviteiten kunnen worden toegestaan, maar de Westerdijk in Leimuiden is één van de gebieden waarbinnen wij zien dat bedrijvigheid steeds vaker wordt opgeheven en een transformatie naar woongebied wordt beoogd, een transformatie die wij toejuichen. Behoud van deze categorie 5 locatie daarentegen, staat verdere binnenstedelijke inbreiding of verdichting in de weg, terwijl de interesse uit de markt zeer laag is vanwege de ligging in de Heilige Geestpolder en infrastructuur. De locatie staat ook om die reden al ruim 10 jaar leeg.

Het terugbrengen van een categorie 5 locatie elders binnen de gemeente of provincie - hetgeen op dit moment als verplichtende voorwaarde geldt - is voor ons geen haalbare kaart en met het oog op de gewijzigde systematiek voor milieuzonering, vermoedelijk ook niet langer strikt noodzakelijk. Bekend is immers dat de categorieën zoals we die van oudsher kennen in de praktijk niet goed aansluiten bij de werkelijke milieuhinder die wordt ondervonden. Zo geldt voor de zware bedrijvigheid dat zij doorgaans toekomen met veel minder milieugebruiksruimte dan de richtafstand doet vermoeden. Dit is enerzijds het gevolg van een mismatch tussen de theorie en de praktijk en anderzijds van de steeds verdergaande innovatie en technieken die de betreffende hinder significant beperken. Met het oog op de bescherming van de onbebouwde ruimte en de noodzakelijke binnenstedelijke verdichting zou op deze locatie bijvoorbeeld een woningbouwontwikkeling een geschikte alternatieve invulling kunnen zijn.

Tuinbouw

Met het oog op de opgave ‘Versnellen transitie tuinbouw’ wordt een verruiming in Greenportgebieden voorgesteld. Dit betekent concreet dat de mogelijkheid tot functiemenging met Greenportgerelateerde functies in het duurzaam glasareaal wordt uitgebreid. Deze mogelijkheid bestaat al in de Greenport West-Holland en zal nu ook in het programma en de verordening worden opgenomen voor de Greenport Aalsmeer en het glastuinbouwareaal van de Greenport Duin- en Bollenstreek.

Wij ondersteunen de verruiming van functiemenging met betrekking tot Greenportgerelateerde functies voor drie van onze vier Greenportgebieden. Echter, de gemeente Kaag en Braassem vraagt om duidelijkheid over wat precies wordt verstaan onder Greenportgerelateerde functies, aangezien dit momenteel niet duidelijk is en daardoor een grijs gebied blijft. Voor het Greenportgebied Geestweg en Floraweg zien wij graag een meer verruimde definitie zodat een zorgboerderij, pluktuin en/of het telen van gewassen op hobbymatige basis ook een plek krijgt binnen het gebied.

Ten aanzien van de Baan-Sotaweg merken wij op dat het voormalig bestemmingsplan “De Baan en Sotaweg”, vastgesteld op 9 november 2017, reeds een vergelijkbare verruiming bevat, e.e.a. opgenomen in afstemming met u als provincie. Hierin is in art. 4.3.1. de mogelijkheid opgenomen middels een omgevingsvergunning (voormalige binnenplanse afwijking) de maximaal toegestane 15% aan bedrijfsbebouwing uit te breiden naar maximaal 50% van het bouwvlak (exclusief kassen). Vanzelfsprekend is het voor ons van belang dat dat de planologische regeling voor dit gebied na vaststelling van het herziene Omgevingsbeleid niet in strijd komt met de gewijzigde provinciale Omgevingsverordening. Wij vragen u hier rekening mee te houden bij de vormgeving van de verruiming c.q. De uiteindelijke vaststelling van uw beleid.

Contour Greenport aanpassen aan noordzijde Derde Tuinbouwgebied Nieuwe Wetering;

Het noordelijke deel van het teeltgebied in Nieuwe Wetering maakt feitelijk geen onderdeel meer uit van het duurzame glastuinbouwgebied. Tot die gezamenlijke conclusie kwamen wij – de gemeente Kaag en Braassem en u als provincie – eerder al met elkaar. Reden voor die gezamenlijke conclusie was het feitelijk gebruik alsmede de niet-courante percelen. Verzocht wordt deze conclusies door te vertalen naar uw Omgevingsbeleid, door voor dit gebied de contour uit onze Omgevingsvisie (vastgesteld op 5 februari 2024) aan te houden.

Contour Greenport aanpassen aan westzijde Tuinbouwgebied Woubrugge;

De locatie Tuindersweg 1, 3 & 3a (kadastraal bekend als WBG00B3142) is al jaren niet meer als tuinbouwgrond in gebruik. De kavel is niet courant en de grootste speler in dit gebied, Nolina Kwekerijen B.V., heeft laten weten deze kavel niet over te willen nemen. Aangezien de kavel grenst aan het woongebied van Woubrugge biedt dit perceel in onze ogen kansen voor een kleinschalige woningbouwontwikkeling die rekening houdt met de

bestaande tuinbouwbedrijven. Wij verzoeken u kritisch te kijken naar de huidige contouren/omvang van dit duurzame glastuinbouwgebied. Wij begrijpen de ruimteclaim voor de Greenport, maar zien deze graag aangepast op de behoefte naar dergelijke gebieden in relatie tot de ruimteclaims die de overige opgaven vragen.

Maatwerkgebied Flora-Geestweg: mogelijkheden voor transformaties in brede zin?

Op basis van de Herziening 2025 constateren wij dat het glastuinbouwgebied 'Floraweg-Geestweg' als maatwerkgebied is opgenomen. Dit is in lijn met ons eerdere verzoek en de gesprekken die hier op bestuurlijk niveau over zijn gevoerd. Dit opent mogelijkheden voor de ontwikkeling van dit gebied, en niet in de laatste plaats voor de ondernemers en de bewoners. Wij danken u daarom voor deze aanpassing.

Wel vragen wij nog om een verduidelijking van de regel. Op basis van de juridische regel is nu transformatie naar andere functies mogelijk. Dit doet een brede verruiming vermoeden. De toelichting op het gewijzigd artikel geeft – overigens in lijn met hetgeen hierover aan ons is medegedeeld – aan dat deze transformaties dienen plaats te vinden in lijn met het Omgevingsprogramma. De gewijzigde Omgevingsprogramma gaat echter nog niet in op dit maatwerkgebied en de mogelijke transformaties. Wij begrijpen uit eerder gevoerde bestuurlijke overleggen dat een volgende herziening zal toezien op de uitwerking in het programma, en dat dáárna ruimere mogelijkheden ontstaan. Er is begrip voor deze cyclus en wij hebben daarop geen opmerkingen. Wel helpt het ons in de communicatie richting geïnteresseerden, als op enig manier duidelijk wordt dat die transformatiemogelijkheid pas daadwerkelijk ontstaat wanneer het Omgevingsprogramma op dit onderdeel is gewijzigd. Wij verzoeken u daarom hier nog nader invulling aan of tekst en uitleg bij te geven.

Tot slot

Middels voorliggende zienswijze is de reactie van de gemeente Kaag en Braassem gegeven op de voorgenomen beleidswijzigingen. Wij bedanken u voor de mogelijkheid onze zienswijze op de ontwerp herziening te geven en hopen dat u de inbreng meeneemt in de verdere besluitvorming.

Daarnaast doen we een dringend beroep op de door u uitgezette richtlijnen van het programma 'Beter Bestuur'. Werk samen en leer van elkaar en sta in verbinding met inwoners, ondernemers en het maatschappelijke middenveld, gemeenten en waterschappen. Werk vaker vanuit een schouw ter plaatse om te beoordelen of vasthouden aan het beleid op de betreffende locatie ook echt redelijk en noodzakelijk is. Initiatiefnemers zijn vindingrijk en vaak ook welwillend. Er zijn gevallen bekend waarin de provinciale doelen juist door de gewenste ruimtelijke ontwikkeling kunnen worden bewerkstelligd, maar nu worden gezien als bedreiging daarvan. Door open te staan voor contra expertise of tegengeluid kan de integrale belangenafweging juist verder worden versterkt. In een provincie waar vanuit de noodzaak voor de prioritaire opgaven gestuurd wordt op bescherming van de onbebouwde ruimte en stedelijke ontwikkelingen, is een dergelijke werkwijze zeer wenselijk. Ook hopen wij dat u de komende tijd open kunt staan voor suggesties of verbeteringen, gezien de grote koerswijziging is de impact vooraf moeilijk in te schatten. Voor een deel zal wellicht niet gereageerd worden op onderdelen 1) omdat ze simpelweg gemist zijn in de wirwar van wijzigingen en 2) omdat een nieuwe koers gevaren wordt waarvan we met elkaar de gevolgen – positief en negatief – nog moeilijk kunnen overzien. Versterk dat wat positieve effecten oplevert en sta daarnaast open voor suggesties vanuit de praktijk waar het gaat om 'kinderziektes' in de nieuwe regeling c.q. werkwijze.

